

Dragi članovi, obitelji i prijatelji «Dobrotvornog društva Sv. Maria – Otok Cres»!

Nadam se da vas ovo pismo nalazi u svemu dobrom u ovoj Novoj godini. Na 2. dan veljače 2007., naše društvo «Sv. Maria – Otok Cres» obilježava 90 godina postojanja. Skupit ćemo se zajedno kako bismo proslavili ovu značajnu obljetnicu. Naš skup će se održati u **subotu 3. veljače 2007 u European Chalet, 5445 S. Harlem Avenue u Chicagu, IL.** Mi zaista imamo puno razloga za biti zahvalni za ovih 90 godina i stoga puno toga i slaviti.

«Dobrotvorno društvo Sv. Maria – Otok Cres» javno je priznato od strane države Illinois i županije Cook kao dobrotvorno i edukacijsko društvo, 2. veljače 1917. godine. Prvi članovi Odbora bili su: George Velcich, John Velcich, Anton Sablich, Domenic Deskovich i Christ Sablich. Uzeli su ime «Sveta Marija» po svojoj rodnoj župi iz grada Beli na otoku Cresu gdje je većina članova društva primila sakramente krštenja, ispovijedi, Prve pričesti i braka. Mjesto njihovog prvog sastanka bilo je 2226 Wentworth Ave. Chicago, IL

Kratki povijesni pregled

Prvi svjetski rat je već trajao tri godine. Dan prije 2. veljače 1917. godine Sjedinjene američke države su prekinule diplomatske veze s Njemačkom kao odgovor na njemačku novu politiku neograničenog ratovanja s podmornicama. Veliki rat u Europi stvorio je nepovjerenje prema imigrantima i prije 1917. tako da je američki Kongres donio zakon 5. veljače 1917. Najkontroverzniji dio ovog zakona bio je isključivanje svih stranaca iznad 16 godina starosti koji su bili nepismeni. Usprokos ovom zakonu iz 1917. godine Europljani s istoka i juga kontinenta još su uvijek dolazili i nekako su bili tolerirani. To je također bila godina prije velike i poznate epidemije gripe 1918-1919. koja je zarazila trećinu svjetske populacije te ubila 50 milijuna ljudi.

Populacija grada Chicaga rasla je jako brzo zahvaljujući velikom broju Europljana iz istočnih zemalja koji su radili na željeznici i u mnogim željezarama i mesarama. Dvadeset šest godina je prošlo od kada je Papa Leo XII pozvao na pravedno plaćanje radnika i humanije uvjete rada u svojoj enciklici RERUM NOVARUM. U njoj se on osvrnuo na dignitet rada i prava radnika. Radnički sindikati koji su se borili za prava radnika bili su tek u začetku. U međuvremenu komunistička ideologija je nudila utopijsku alternativu ponekad tvrdoj stvarnosti kapitalizma. Ali još uvijek, uvjeti rada u usporedbi s današnjima bili su loši. Prošlo je još slijedećih 17 godina do zakona pod nazivom «New Deal» predsjednika Franklina D. Roosevelta kojim je omogućio socijalne naknade (Social Security) za obične radnike i njihove obitelji. Prosječne godine ljudsko života za muškarca u Americi tada su bile između 50 i 55 godina života. Bolesti i razne infekcije prouzročene nehigijenskim uvjetima čikaške rijeke dodatno su stalno zarazile pučanstvo grada.

Stvaranje zajednice u Chicagu

U vrijeme ovih teških uvjeta, naši preci su pronalazili utočište na dva mjesta. Prvo je bilo Hrvatska župna crkva Svetog Jeronima na Princeton Aveniji, te drugo, njihovo drago «društvo» ili «klub». Sveti Jeronim je osiguravao i nudio duhovne potrebe te im dao osjećaj pripadnosti, osjećaj zajednice i vezu s domom. U isto vrijeme, župa Sv. Jeronima nudila je svojim župljanima načine kako sačuvati svoju kulturu dok su im u isto vrijeme pomagali pri tranziciji u novu, američku kulturu kao što to još uvijek čini za mnoge hrvatske imigrante. Društvo je svojim članovima nudilo istu vezu sa zajednicom i domovinom, ali je također davalo svojim članovima mjesto za odmor, čašu vina, kuhanje najdražeg jela, igranje karata, pjevanje najdražih pjesama, sjećanje na dane mladosti i barem na trenutak, zaborav na sve svagdašnje brige. Također je postojao i vrlo plemenit aspekt djelovanja ovog kluba. Jedan od razloga njegova postojanja bio je financijska potpora udovicama i sirotinji plaćanjem troškova za sprovode i mjesta ukopa.

«Cresani»

Otočani s Cresa bili su i još uvijek jesu jedinstvena subkultura unutar hrvatske zajednice grada Chicaga. Jer ovi otočani s Cresa nisu bili skroz Hrvati kao njihova braća s kopna, nisu bili ni Talijani kako to venecijanski lav Sv. Marka koji nosi reljef Cresa bi to sugerirao i definitivno nisu bili Austrijanci kao što je austrijski grb na njihovim malim poštanskim sandučićima označavao. Cresani su bili svoji ljudi. Kao i ostali otočani s ostalih dijelova svijeta, s bilo kojeg kontinenta oni su bili uvijek malo dalje od centra, dalje od svojih rođaka iz središta zemlje. Društvo i njegovi članovi služili su sačuvanju kulture koja još postoji do danas.

Danas još uvijek možete iskusiti topli zagrljaj, snažni stisak ruke, osmijeh dobrodošlice, dobru utakmicu na boćama ili kartama i naravno dobro vino i dobru pjesmu u klubu.

Razlog za slavlje

I dakle, što slavimo? Mi slavimo 90 godina kulture našeg otoka u Sjedinjenim državama, posebice u gradu Chicagu. Sjećamo se snage, odvažnosti i hrabrosti naših ljudi koji su se borili kako bi stvorili život bolji za sebe i svoju djecu u novoj zemlji. Mi se molitvom sjećamo svih onih koji su umrli. I mi zahvaljujemo Bogu za sve što smo primili. Zar nam se vi ne biste pridružili? Nemojmo čekati za još jedan sprovod da bismo imali razlog vidjeti jedan drugoga. Slavimo Život!

Srdačno Vaš,

John Perovich
Predsjednik
Dobrotvorno društvo «Sv. Maria – Otok Cres»